

فصلنامه ذخایر انقلاب (عشایر)

Journal Homepage: <https://www.izepn.ir/>

سخن سردبیر

جامعه عشایر، با ساختار اجتماعی و فرهنگی خاص خود، همواره مبتنی بر دام و کوچ زیست کرده و راهبردهای معیشتی آن با سنت‌ها و تجربه‌های تاریخی شکل گرفته است. این ویژگی‌ها باعث می‌شود که مطالعه و پژوهش درباره جامعه عشایری، نیازمند نگاه چندبعدی و متناسب با تغییرات محیطی، اجتماعی و اقتصادی باشد تا هر یک بخشی از زندگی و معیشت عشایر را ترسیم نمایند.

به همت و عنایت پژوهشگران حوزه عشایر، اکنون شماره دوم از دوره سوم (پیاپی ۶۰) فصلنامه عشایری «ذخایر انقلاب»، منتشر شده و پیش‌روی علاقمندان است. در شماره حاضر، مقالات متنوع، بدیع و عمیقی در زمینه‌های مطالعاتی مرتبط با جامعه عشایری ارائه شده‌اند که به شرح ذیل هستند:

- مقاله اول با موضوع **«ارزیابی اثرات زیست‌محیطی اجرای طرح اسکان بر کیفیت زندگی عشایر شهرستان خواف»**، بیان می‌دارد که یکی از تحولات جامعه عشایری، ساماندهی و اسکان عشایر می‌باشد و اجرای طرح‌های اسکان، پیامدهای بسیاری را برای زندگی عشایری در برداشته است. بر این اساس، ضروری است با مطالعه و بررسی آثار و پیامدهای اجرای طرح‌های اسکان بر کیفیت زندگی جوامع عشایری، از آثار منفی ناشی از این گونه طرح‌ها کاست و آثار مثبت را تقویت نمود.
- مقاله دوم با عنوان **«اسکان عشایر کوچنده: اهداف، عملکرد و نتایج»** است. در این مقاله، به این موضوع اشاره شده است که مدیریت اسکان عشایر بر مبنای ظرفیت‌های محیطی و منابع موجود در زیست‌بوم‌های تحت قلمرو آنها با رویکرد متوازن توسعه پایدار و با درخواست و مشارکت عشایر امری ضروری است. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که رویکرد مبتنی بر اسکان اجباری در دوران حکومت پهلوی اول، رویکردی غیرنظام‌مند و بخشی‌نگر بوده و در مقابل، رویکرد و سیاست‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در مجموع، عملکرد قابل‌قبولی را ارائه کرده‌اند.
- مقاله سوم با موضوع **«نظام سنتی فروش دام در ایلات و عشایر کوچنده استان سمنان»** ارائه شده است. رویکرد مقاله، مردم‌شناسانه بوده و پژوهشگر سعی نموده است با تمرکز بر اهمیت میراث معنوی جامعه عشایری و با تاکید بر ساختار اجتماعی و تمام مؤلفه‌ها و زیرساخت‌های مورد نیاز در بین این جامعه، یک پیشه سنتی با عنوان «چوبداری» را از منظر فرهنگی و دانش بومی شناسایی، توصیف و تبیین نماید.
- مقاله چهارم با موضوع **«تک‌نگاری عشایر قشقایی تیره ایمانلو»** و در حوزه مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی عشایری است. این پژوهش با ترکیب و ارائه داده‌ها و اطلاعات مردم‌نگارانه با رویکرد میدانی در بستر تیره ایمانلو از طایفه دره‌شوری، ایل قشقایی و تحلیل جامعه‌شناختی، در تلاش است تا با توجه به ظرفیت‌های طبیعی و فرهنگی، چشم‌اندازی برای تنوع معیشت در این تیره پیشنهاد دهد.

➤ مقاله پنجم با موضوع "بررسی تأثیر همزمان‌سازی فحلی با استفاده از پروژسترون و PMSG بر عملکرد تولیدمثلی گوسفندان عشایری استان فارس" است. این مقاله، اقتباسی از یک طرح پژوهشی بوده که با هدف بهینه‌سازی و استفاده حداکثری از ظرفیت‌های موجود در دام‌های عشایری، روش همزمان‌سازی فحلی به‌عنوان یکی از عناصر جهت مدیریت تولیدمثل دام و افزایش راندمان تولید گوشت قرمز انجام شده است.

➤ مقاله ششم با عنوان "بهینه‌سازی و مکان‌یابی موقعیت حفر چاه آب بر پایه تحلیل سلسله مراتبی مطالعه موردی (مناطق عشایری منتخب شهرستان اسفراین)"، مستخرج از طرح مطالعاتی با همین عنوان در اداره کل استان خراسان شمالی و تحت نظارت دفتر مطالعات سازمان امور عشایر ایران بوده است. یکی از مهمترین حوزه‌های مطالعاتی سازمان امور عشایر ایران، حوزه «مدیریت تأمین آب» است. این مطالعه، با هدف تأمین آب شرب، ایجاد اشتغال پایدار و افزایش تولیدات دامی برای عشایر شهرستان اسفراین با محوریت مکان‌یابی حفر چاه انجام شده است.

قابل ذکر است، مقالات این شماره، علاوه بر تحلیل دقیق مسائل موجود، به‌دنبال ایجاد راهکارهای عملی برای بهبود وضعیت معیشتی و اجتماعی عشایر هستند. فصلنامه «ذخایر انقلاب» با حمایت و نظارت سازمان امور عشایر ایران، علاوه بر ارائه نتایج پژوهش‌ها، مسیر سیاست‌گذاری و اجرای طرح‌ها در جامعه عشایری را هموار می‌کند. این فصلنامه از همه پژوهش‌های مرتبط با جامعه عشایر استقبال می‌کند و امیدوار است با انتشار یافته‌های علمی، به توسعه پایدار و بهبود همه‌جانبه زیست این جامعه کمک نماید.

با احترام؛

مریم حسینی

مدیرکل دفتر مطالعات جامع عشایر

و سردبیر نشریه ذخایر انقلاب

زمستان ۱۴۰۳